

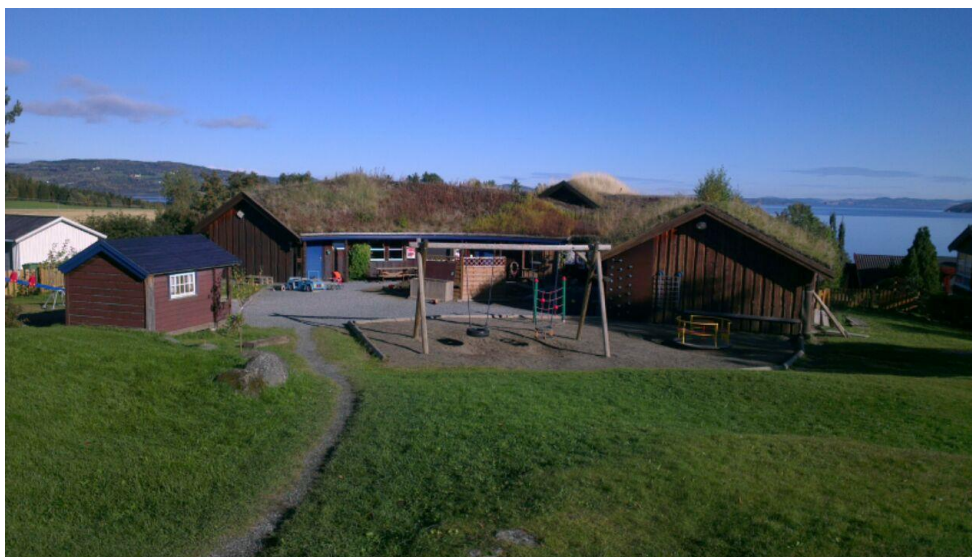

Levanger
kommune
Barnehageenheten

Ekne Barnehage

VIRKSOMHETSPLAN FOR EKNE BARNEHAGE 2016-2017

EKNE BARNEHAGE – BURSFLATA 27 – 7624 EKNE – 74053165 – UTEGRUPPA: 47975608 – ekne.barnehage@levanger.kommune.no –

Innhold:

*om virksomhetsplanen

*om vårt samfunnsmandat

*om Ekne Barnehage

*om personalet i barnehagen

*om samarbeid med hjemmet

*om synet på barn og barndom

*om læring

*om lek og sosial utvikling

*om De Utrolige Årene

*om kommunikasjon og språk

*om antall, rom og form

Om satsningsområder for barnehagene i Levanger.

*om overgang og samarbeid med skolen

*om hvordan vi jobber med fagområdene i Rammeplanen i forhold til progresjon

*om kvalitet

*om mål i det pedagogiske arbeidet

*om vurderingsarbeidet

*om trafikkoppdragelse

*om kosthold og helse

*om likestilling

*om HMS-arbeid

*om Grønt-flagg sertifisering

Om virksomhetsplanen:

Hensikten med virksomhetsplanen er å gi interesserte en helhetlig oversikt over barnehagens virke. Den skal være et arbeidsredskap for personalet og sikre kvalitet og progresjon i barnehagetilbudet. Den gjelder for perioden 2015-2019, og blir oppdatert årlig.

Barnehagen har et omfattende mandat i forhold til måloppnåelse i Lov om Barnehager. I tillegg må vi ta hensyn til Barnekonvensjonen, Rammeplan for barnehagen og Lokal rammeplan for barnehager i Levanger. Vi vil gjennom denne planen vise hvordan vi jobber for å imøtekomme de føringene som er lagt for barnehagevirksomheten. Årsplaner for alle avdelingene og virksomhetsplan i Ekne Barnehage ligger på <http://www.levanger.kommune.no/Organisasjon/Enheter/Ekne-Tuv-OS/Ekne-barnehage/>

Om vårt samfunnsmandat:

Lov om barnehager (barnehageloven).

Kapittel I. Barnehagens formål og innhold

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Endret ved lov 19 des 2008 nr. 119 (i kraft 1 aug 2010 iflg. res. 18 juni 2010 nr. 828).

Om Ekne Barnehage:

Ekne Barnehage er en barnehage med tre avdelinger. I **lilla avdeling** har vi småbarn, i **blå avdeling** har vi mellom og storbarn og **grønn avdeling** er en uteavdeling med store barn. Barnehagen eies av Levanger Kommune, men ble bygget på dugnad av lokalbefolkningen i 1986/87. Etter den tid, har vi foretatt en utbygging og har nå ferdigstilt dette. I tillegg til barnehagebygget, så har barnehagen ei grillhytte plassert på Haugen og to leirplasser i skogen ved byggefeltet Falstadberget. Her har vi trelavvo med ovn og en gapahuk med bål plass.

Vi har en nærhet til Ekne skole og har gode forutsetninger for et godt samarbeid. Det gjelder spesielt overgangen for barna fra barnehagen til skolen. Vi har egen plan for overgang for skolestartere og spesielt for barn med særskilte behov i ved skolestart

Ekne Barnehage ligger i naturskjønne omgivelser med sjøen, fjellet, skogen, butikken, kirken, skolen og Falstadsenteret med Falstad skogen innen gåavstand. I tillegg så er vi omgitt av gårder med ulik drift. Vi ønsker at barna skal få innblikk i den næringsvirksomheten som er rundt oss, og er gjerne på besøk i grisefjøs, ser på lama, ser på hester eller er med på saueslakt, potetopptaking og lignende. Vi legger vekt på å benytte det lokalmiljøet har å by på. Vi mener det er viktig at barna kjenner sitt lokalmiljø godt og ønsker å legge grunnlaget for det i førskolealder.

Om personalet i barnehagen:

Vi jobber for å ha et stabilt og engasjert personale. Vi har god pedagogdekning i forhold til krav om bemanning, og flere av oss er også utdannet fagarbeidere. Levanger Kommune har lederutdanning og plan for satsningsområder for barnehagene. Her får vi skoling i form av kurs og foredragsholdere. Fra 2010-2015 kan det nevnes at vi har hatt fokus på * barn og bevegelse * Læringsstrategier * TRAS (språkkartleggingsverktøy) * Språk og kommunikasjon * De utrolige årene (Webster Stratton) * IKT * Antall, rom og form *, musikk og forming* Gode vaner starter tidlig, * fiskesprell kurs mm.

Barnehagen er organisert med styrer som den med det overordnede ansvaret med ansvar for økonomi og personalet i tillegg til daglig drift. Hver avdeling drives av en pedagogisk leder som er utdannet som førskolelærer. Sammen med seg, så har pedagogisk leder 1-2

fagarbeidere/assistenter alt ettersom hvor stor barnegruppa er og hva slags behov gruppa har. Alle ansatte skal ha en positiv væremåte overfor barn, foreldre, medarbeidere og vi skal fram snakke vår arbeidsplass som vi er stolte av. Det er viktig å vise et engasjement for å videreutvikle barnehagen der alle deltar. Alle har ansvar for å varsle om eventuell misnøye så snart som mulig. Det er viktig at vi er fleksible overfor vaktoppgaver. Barna kommer alltid først!

Ekne Barnehage er ikke en praksisbarnehage for Høgskolen, men tar sporadisk imot studenter alt ettersom vi har kapasitet til å gi veiledning. Vi har elever fra Videregående skole, spesielt i forhold til barne- og ungdomsarbeiderfaget.

Om samarbeid med hjemmet:

For at vi i barnehagen skal kunne samarbeide med foreldrene, er vi avhengige av en åpen dialog som er grunnet i det beste for barnet. Foreldrene skal få tilbakemeldinger fra hverdagen i barnehagen. Foreldrene skal få veiledning i forhold til barnets sosiale samspill med andre barn og normalutvikling. Foreldrene skal få beskjed dersom det er spesielle forhold vedrørende deres barn som vi ansatte i barnehagen observerer.

Foreldrene må gi informasjon som kan ha betydning for barnet i barnehagen. Det kan være vedrørende egen helse, familieforhold, sykdom i familien eller hos venner, dødsfall i familien og lignende. Hendelser som for oss kan virke ubetydelige kan av og til forklare barnets adferd i enkelte situasjoner. Foreldrene må være positive til barnehagen og følge opp beskjeder og planer. Skulle det imidlertid være noe en ikke er tilfreds med, så forvente det at det gis beskjed om dette på en akseptabel måte. Vi forventer at voksne er bevist ansvaret en her i forhold til å være gode forbilder for barn, enten det er egne barn, andre sine barn eller andre voksne.

Treffpunkt for samarbeid er * i den daglige kontakten ved bringe og hente situasjoner, der vi gir og tar imot beskjeder og slår av en prat.

*i foreldresamtaler der vi to ganger i året samtaler om enkeltbarnet der pedagogisk leder møter foreldre.

*i foreldremøter, både felles og avdelingsvis.

*i samarbeidsutvalget der foreldres representanter, ansattes repr. og repr. fra eier møtes.

*i forhold til overgangen mellom barnehagen og skolen.

*i samarbeidsmøter vedrørende barn med særskilte behov der vi kan benytte eksterne hjelpere.

*i sosiale sammenkomster der foreldrene har ansvar for gjennomføring, eks. sommeravslutning og juletefest.

Samarbeidsutvalget består av 2 representanter fra foreldrene og 2 representanter fra personalet i barnehagen. Disse velges for et år om gangen ved barnehagens første foreldremøte hver høst. (De samme kan sitte flere år om ønskelig).I tillegg utnevnes en representant fra Levanger kommune/kommunestyrerepresentant ,som ivaretar eiersiden i utvalget

Samarbeidsutvalget skal være et *rådgivende, samordnende og kontaktskapende organ*. Barnehageeier skal sørge for at saker av viktighet forelegges foreldrerådet og samarbeidsutvalget.

Samarbeidsutvalget arrangerer markeringer og sammenkomster for voksne og barn. De arbeider for å finne fram til felles løsninger, også der det oppstår konflikt. SU skal også være et organ for å skape kontakt og samarbeid med lokalsamfunnet/nærmiljøet.

Foreldrerådet består av foreldrene til alle barna i barnehagen. Foreldrerådet skal fremme foreldrenes fellesinteresser og bidra til at samarbeidet mellom barnehage og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø.

Arbeidsutvalget i barnehagen består av tre foreldre som sammen står for juletefest og sommeravslutning for foreldre, barn og ansatte i barnehagen.

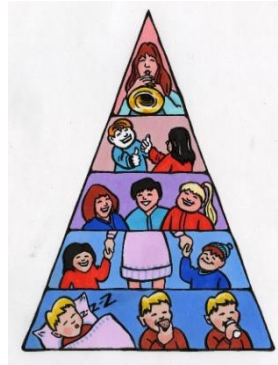
Om synet på barn og barndom:

Fra fødselen av er barn aktive og utforskende. Det betyr at vi må være tilstede for barna, lytte, prate og undre oss sammen med dem. Barn er forskjellige med ulike forutsetninger og bakgrunn, noe som betyr at vi må møte barna med respekt og forståelse. Vi skal fokusere på det positive i barnet og møte dem på deres ståsted med omsorg, varme og interesse. Barnet er født med et godt selvbilde og positive holdninger til seg selv. Det betyr at vi skal la hvert barn være seg selv (personlighet), samtidig som de trenger å utvikle gode sosiale ferdigheter. Vi skal jobbe systematisk med samspill og kommunikasjon og vi skal gi barnet opplevelser i samvær med andre barn og voksne i hverdagen. Barn er viktige og skal få mulighet til å delta i avgjørelser som de har forutsetninger for, noe som får konsekvenser for vår måte å spille med barna. Barna skal få medvirke i egen hverdag, bli hørt og få forklaring i forhold til sine ytringer. Den voksne er ansvarlig fordi en ser konsekvenser på lang sikt. Barnet er medvirkende fordi de ser seg selv her og nå, på kort sikt.

Barndom er en periode i livet med egenverdi! Barndom må få ta sin tid da den ikke kan forseres eller tas igjen. Dette er ikke en periode som dreier seg om å tilegne seg kunnskap og ferdigheter fortst mulig for så å kunne ta del i de voksnes verden! Slike holdninger får konsekvenser for oss med at vi tar utgangspunkt i barnas lek og det de er opptatte av her og nå. Vi voksne skal trigge barnas nysgjerrighet og glede over å utforske nye ting. Barnehagedagen skal gi god tid til lek og minst mulig oppbrudd og venting. Forutsetningen for en god barndom er voksne som engasjerer seg og er tilgjengelige for barnet når de trenger deg! Vi vil gi barna frihet til egne valg innenfor trygge rammer og ikke organisere hverdagen i detalj for dem.

I forhold til trygghet, tillit, omsorg, trivsel, forutsigbarhet og læring, så tenker vi "behovspyramiden" som vist lenger ned. Den viser at basale behov som søvn, mat og drikke er en forutsetning som må være på plass. Deretter kommer behovet for trygghet, trivsel, glede og humor. Til slutt kan vi oppnå selvrealisering i forhold til for eksempel læring av nye ferdigheter. Særlig får dette konsekvenser i forhold til

tilvenningsperioden i barnehagen hver høst med nye barn, nye rutiner og nye voksne. Vi tar oss god tid i denne perioden, for lite læring skjer dersom en ikke er trygg i hverdagen. Trygghet er grunnlag for læring og positiv utvikling!

Vi vil støtte barnets bearbeiding av opplevelser, erfaringer og følelser. Ved å ta barnet på alvor, stille krav og forventninger ut fra deres nivå, så viser vi at vi bryr oss om hvert enkelt barn. Den voksne skal være tydelig i kommunikasjonen med barn og det skal være samsvar mellom non-verbal og verbal kommunikasjon. Dette skaper trygghet og forutsigbarhet. Den har en ramme og barna lærer etter hvert hva som følget etter hverandre av aktiviteter i hverdagen.

Om læring:

Barnet lærer hele dagen, både i tilrettelagte læresituasjoner og i det uformelle samspillet i barnehagen. Dette kaller vi et helhetlig læringsbegrep. Det er voksnes oppgave å sørge for at barnet skal få undersøke de fysiske omgivelsene og å prøve ut reaksjoner og grenser fra omgivelsene. Vi legger til rette for læring ut fra det vi observerer at barnet interesserer seg for, vi benytter dessuten ulike tilnæringsmåter til læring. Det kan nevnes ved faktaformidling, sang, tekstskaping, googling, teater og lignende. Vi tilrettelegger dagen slik at den gir barnet mulighet for allsidige opplevelser. Vi gir rom til utforsking og anledning til å lære av egne erfaringer. Læring foregår som sagt i det daglige samspillet med andre mennesker. Barna lærer mye av hverandre og barnekultur overføres mellom barn, på godt og vondt. Formell læring kjennetegnes av klare rammer med klar målformulering for aktiviteten, mens uformell læring skjer mer spontant og er knyttet til "her og nå" situasjoner.

Om lek og sosial utvikling:

For førskolebarn så er lek den aktiviteten som dominerer. Den er frivillig og barnet kan skape en virkelighet ut fra sitt eget hode. Leken er lystbetont, gir spenning gir glede og den kan løse problemer. Å leke er "å late som". Barnehagens fysiske miljø skal gi rom for spenning og utfordring enten en er ute eller innendørs. Personalet har respekt for barnas lek og den friheten som ligger i leken. Den voksne skal legge forholdene til rette, videreutvikle og selv delta aktivt sammen med barna, men på deres premisser. Det er ikke en selvfølge at alle barn kan leke og her har vi voksne en utfordring i forhold til å inkludere alle i lek. Vi kaller det coaching i leken. Vi vil ha alle med i lek fordi leken er utviklende for barnet både i forhold til selvfølelse og identitet. Barnet blir kjent med seg selv og kjenner på hva det kan takle av utfordringer. Lek er en del av barnekulturen på godt og vondt. Til daglig, enten vi er i hverdagsituasjoner, i frilek eller i tilrettelagte aktiviteter, så er det å forholde seg til andre på en hensiktsmessig måte det som er viktig. Hverdagen i barnehagen byr på mange utfordringer både for barna og for dem som jobber

med barna. Vi som jobber i barnehagen ønsker å gjøre hverdagen sammen med barna så positiv som mulig. Derfor er følgende egenskaper trukket fram som viktige enten en er voksen eller barn:

Empati – å kjenne igjen og sette ord på egne og andres følelser, lytte og være medfølende.

Prososial adferd – ta hensyn til andre, hjelpe andre, dele, vise omsorg og inkludere.

Selvkontroll – kompromisse i konflikter, tilgi andre og være i stand til å oppgi sinne.

Selvhevdelse – tørre å være seg selv og ta initiativ, gi uttrykk for uenighet med andre på en akseptabel måte.

Lek, glede og humor – føle glede ved lek og humor. Skille lek fra annen aktivitet og tre inn og ut av leken.

Voksenrollen er veldig viktig for måloppnåelse når vi snakker om sosial kompetanse. Vi voksne skal være gode modeller. Vi må jobbe med sosial kompetanse i alle situasjoner enten det er ute i sandkassa, ved matbordet eller i samlingsstunden. Vi voksne skal være veiledere for barna ved å stille rette spørsmål til rett tid. Vi voksne skal være aktive og tilstedeværende. Når en jobber med førskolebarn så innebærer det å være mye i gulvet sammen med barna. Vi er ikke tilgjengelige dersom vi står flere voksne sammen og snakker. Vi skal ikke godta erting og utestenging. Vi definerer vern om leken slik at en i noen tilfeller får ikke flere være med i lek. Det handler om respekt for leken snarere enn utestenging. Det er imidlertid viktig at det ikke er de sammen som blir avvist hver gang og at det blir gjort på en akseptabel måte. Små barn leker gjerne parallellt. Med det så mener vi at barna er opptatte av ulike lekeaktiviteter ved siden av hverandre uten særlig samhandling. Vi finner også rollelek blant de yngste barna, og vi ser at de aller yngste har stort utbytte av å være sammen med andre barn. Vi ser gleden av å være en del av gruppa. For de yngste er det store utfordringer i å se at andre er først og at det kanskje ikke er min tur denne gangen.

I barnehagen er vi opptatte av å presentere barna for ulike lekaktiviteter og muligheter. Metoden vi bruker er lekegrupper der en voksen er sammen med et begrenset antall barn. Lekegruppene er satt sammen med mål og mening i forhold til hem som er sammen i gruppa, men også

i forhold til valg av aktiviteter. For de eldste aldersgruppene så jobbes det med ulike prosjekt med ulik varighet alt fra dager til uker og måneder. På månedsplanene vil det være et kort referat fra det en har jobbet med siste periode.

Om De Utrolige Årene:

. De Utrolige Årene (DUÅ) fokuserer på å fremme lek og positivt samvær mellom barn og voksne da dette er beskyttende faktorer for barns utvikling. Det er et verktøy for oss i barnehagen og handler mye om måten vi ansatte forholder oss til barna på (voksenrollen). Av nøkkelbegrep nytter vi oss av non-verbale-tegn, naboros, ros, annerkjennelse, coaching i leken og samarbeidsplaner. Programmet styrker personalets kompetanse i forebygging og håndtering av atferdsvansker. Programmet tar sikte på å styrke voksen-barn-relasjonen. Vi jobber kontinuerlig med DUÅ,. I hverdagen jobber vi med effektiv grensesetting og korrigerer, å fremme god oppførsel, effektiv ros og oppmuntring, bruk av belønning for å motivere barn, å takle dårlig adferd ved å bruke ulike strategier, ignorering og omdirigering, naturlige og logiske konsekvenser. Mer informasjon om DUÅ finnes på <http://uit.no/dua/forside>

Om kommunikasjon og språk:

Vi i barnehagen skal gi barna tidlig lese- og skriveerfaring gjennom samtale, sang, dikt, rim, regler, fortelling, fabulering, tekstskaiping, høytlesing, spill, lek, rabling, skriving på ark og pc. Voksne skal bekrefte og sette ord på barnets uttrykk og opplevelser. Vi må gi barna varierte og positive erfaringer ved bruk av språket som kommunikasjonsmiddel og uttrykk for egne tanker og følelser. Det er viktig å være bevisst sammenhengen mellom verbalt- og nonverbalt språk. Barnehageåret 2016/17 er vi i gang med «språkløyper». Ett verktøy for ansatte til stimulering og fokus på språk og leseaktiviteter.

Om Antall, rom og form:

Barnehagen skal legge til rette for å utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom lek i hverdagen, eksperimentering og læring. Vi voksne må bli flinke til å se matematikken i hverdagen både ute og inne, i garderoben ved påkledning, ved borddekkning, i matlaging, i spill, i rollelek, i formingsaktiviteter, i konstruksjonslek og lignende. Materiellet og utstyret som barnehagen har er også med på å fremme matematikkglede for barna.

Satsningsområde framover i Levanger kommune:

Det handler om helsefremmende arbeid , danning og demokrati og barnehagen som kulturarena. Barnehageåret 2016-17 er satsning på barnehagen som kulturarena, i form av barneforestilling for de største barna , besøk på kunstgalleri for små grupper av barn. Vi har og starta med bruk av et kompetansehevingsprogram som heter Språkløyper, Språk og leseaktiviteter.

Lesing og samtaler rundt bøker har stor verdi for barns språkutvikling, viser Skandinavisk barnehageforskning. For å lykkes i arbeidet med barns språk er det avgjørende å implementere språk og leseaktiviteter i hverdagen. Målet med denne kompetanseutviklingspakken er å styrke barnehagens daglige arbeid med barnas språklæring gjennom ulike leseaktiviteter. Gjennom arbeid med kompetanseutviklingspakken får barnehagepersonalet økt kunnskap om barns **språklæring** ,erfaringer med og kunnskap om hvordan **ulike måter å lese på** kan brukes som redskap i arbeidet med barnas språk og trygghet i pedagogiske valg for å lykkes med **lesing for alle**.

Om overgang og samarbeid med skolen:

De fleste barna i vår barnehage starter på Ekne Skole. Skolen og barnehagen har et godt og nært samarbeid, spesielt vedrørende skolestarterne og barn med særskilte behov. For de av barna som eventuelt ikke skal begynne på Ekne Skole, så tar vi ansvar for kontakt og samarbeid med den skolen det gjelder. Både barnehagen og skolen er institusjoner for omsorg, oppdragelse, lek og læring. Barna vil finne en del likheter, men også mye nytt i skolen. Skole skal være noe nytt og spennende, samtidig som overgangen skal være trygg og forutsigbar. Derfor er skolestarterne på hyppige besøk på skolen det siste året før skolestart og vi har regelmessige møter for å sikre kvalitet i samarbeidet og overgangen for skolestarterne. Vi viser til plan for overgang barnehage-skole for Levanger kommune.

Om hvordan vi jobber med fagområdene i Rammeplanen i forhold til progresjon:

Nærmiljø og samfunn	Etikk, religion og filosofi	Natur, teknikk og miljø	Antall, rom og form	Kommunikasjon, språk og tekst	Kropp, bevegelse og helse	Kunst, kultur og kreativitet
<p>0-2 år: Bli kjent og trygg i bhg</p>	<p>0-1 år: Sette ord på handlinger</p> <p>1-2 år: "Den gyldne regel": Gjør mot andre slik du vil at andre skal gjøre mot deg</p>	<p>0-1 år: Lek ute i bhg og tur i skogen</p> <p>1-2 år: Tur i skogen samtale oppleve</p> <p>2-3 år: tur i skogen, fjæra</p>	<p>0-1 år: orientere seg i barnehagen</p> <p>1-2 år: Farger og tellevers</p> <p>2-3 år: form; rund, rettlinjet, trekant,</p>	<p>0-2 år: sang på den voksnes fang begrep under rutinesituasjoner som måltid, skift, påkledning</p> <p>Bruk av billedbøker</p> <p>Samhandling barn/voksen</p> <p>2-3 år:</p>	<p>0-1 år: lek inne og ute bevege seg og sanse</p> <p>Samspill med voksne; bevegelse og den voksne setter ord på kroppsdelar</p> <p>1-2 år: navn på kroppsdelar bevegelsessanger fingervask og håndhygiene</p> <p>2-3 år: ferdsel i ulikt terreng</p>	<p>0-1 år: orientere seg i bhg og bli kjent</p> <p>Sang og dans</p> <p>1-3 år: tellevers</p> <p>Maling, eventyr, klipping og liming, henge opp produkt på veggen eller ha med hjem, lage gaver, dans, sang og musikk</p>

<p>Bli kjent med og delta i samfunnet: naturen, butikken, hjemme</p> <p>3-4 år:</p> <p>Bli kjent med og delta i samfunnet; naturen, skolen, butikken, kirken</p> <p>Trafikk-opplæring</p>	<p>Undre og tenke sammen</p> <p>3-4 år:</p> <p>Få kunnskap om de kristne høytidene og tradisjonene</p> <p>Konfliktløsning</p>	<p>samtale oppleve undre</p> <p>3-4 år:</p> <p>Tur i skogen, fjæra</p> <p>Grønnsaker, bær med matlaging av det vi finner ute i naturen</p> <p>Samtale</p>	<p>sirkel, firkant, terning, kule</p> <p>3-4 år:</p> <p>Stilling; vannrett, loddrett, skrå, sittende, liggende, bøyd ol.</p> <p>Plass i rommelig sammenheng; på, under, over, foran, etter, bak, først</p> <p>Størrelse; stor, liten, større enn, mindre enn,</p>	<p>Sang, rim dikt bøker</p> <p>Begrep</p> <p>Samhandling barn/voksen</p> <p>Støtte til å løse konflikter og til å skape positive relasjoner i lek</p> <p>3-4 år:</p> <p>Muntlig konfliktløsning</p> <p>Telle, sortere</p> <p>Samtaler</p> <p>Høytlesing</p> <p>Miming</p> <p>Tekstskaping eks fra turer, fra dagen, fra lek</p>	<p>Aking, bevegelsessanger, håndvask og hygiene</p> <p>3-4 år:</p> <p>Ferdsløp i ulendt terreng aking aktiviteter i gymsal, ski, skøyter, finmotoriske aktiviteter, tema om meg selv fysisk og psykisk, lage helfigur av seg selv</p> <p>Sunn og usunn mat</p>	<p>3-4 år:</p> <p>Sang, rim, dikt</p> <p>Bearbeide inntrykk ved ulike uttrykksformer som dans, maling, tekstskaping</p> <p>Se på ulike kunsverk</p> <p>Maling til musikk</p>
--	--	--	--	--	---	---

			høyde og lengde Retning; nedover, oppover, høyre,venstre,			
--	--	--	--	--	--	--

4-5 år: Bli kjent med og delta i samfunnet; naturen, butikken, skolen, hjemmebesøk, kirken Utvikle forståelse for ulike tradisjoner og levesett Mobbing Samer og samisk språk fortellinger og	Få kjennskap om de ulike kristne høytider og tradisjoner; jul, påske, pinse Filosofere, undre og tenke gjennom hverdags-observasjoner Konfliktløsning	4-6 år: Tur i skogen, fjæra, skogstien, emmahaugen, Grønt flagg aktiviteter; bli miljøbevisst og kunne sortere søppel Matlaging av det vi høster i naturen; bær, frukt, fisk, grønnsaker Bruke plante- og dyrebøker	4-6 år: Antall; stort/lite antall flere enn/ færre enn Antallene 1,2,3 og flere enn. Forandring av antall og mengde Å gjøre antallet større, legge til/ å gjøre antallet mindre, trekke fra. Lyd; sterk, svak, dyp, høy.	4-5 år: Rim, rytme begynne å få erfaringer med tall, bokstaver Lekeskriving Tekstskaping Telle, sortere Samtale om følelser Ønsker og erfaringer	4-6 år: Turer i ulikt terreng/ natur Aking Ski, Skøyter, klatring, gymsal, finmotoriske aktiviteter, kunnskap om kroppen sunt kosthold, hva er det? Møte kunstnere	4-6 år: Rim, dikt, tekstskaping, lage historier selv og sammen med andre. Tankekart Bearbeide inntrykk gjennom ulike uttrykksformer Bomiljø og byggeskikk 3-dimensjonell forming Oppleve lokal kunst og kulturuttrykk Teater, film, bibliotek

<p>sagn, og andre forhold ved samisk kultur og hverdagsliv</p> <p>5-6 år:</p> <p>Bli kjent med å delta i samfunnet; naturen, butikken, skolen, hjemmebesøk , avslutningsturer for skolestartere</p>		<p>for å artsbestemme</p> <p>Eksperimenter</p> <p>Dokumentasjon i barnets perm</p> <p>Trafikkopplæring med "Tarkus"</p>	<p>Lyder i naturen; vind, dyr</p> <p>.</p> <p>Begrepet <u>språklyd</u></p> <p><u>På første plass i ordet, f.eks</u></p> <p>Mønster; stripet, rutet, prikket, blomstret osv.</p> <p>Funksjoner; hva brukes ting til?</p> <p>Stoff-arter</p> <p>Overflate</p> <p>Stoff egenskaper; tung, lett, hard osv.</p> <p>Vekt; Tung, vekt i forhold til noe..</p> <p>Veiing</p>	<p>Konfliktløsning</p> <p>Billede/ tekst som utg.pt for estetiske opplevelser og kunnskap, samtaler, fabulering og nyskaping.</p> <p>5-6 år:</p> <p>Rim, rytme</p> <p>Fortrolighet med tall og store bokstaver.</p> <p>Tekstskaping, se mening i tekst og nytte ved å formidle gjennom ord og beskjeder.</p> <p>Samtaler om følelser,</p>	<p>Ulikheter i forhold til utseende og ferdigheter</p> <p>Sykkelpøve</p>	<p>Kulturlandskap og lokale kulturminner som bl.a Falstad.</p>
--	--	---	--	--	--	--

<p>Forståelse for ulike tradisjoner og levesett</p>			<p>Kilogram som vektenhet</p>	<p>ønsker og erfaringer</p>		
<p>Mobbing</p>			<p>Temperatur; Kald, varm, kjølig,, iskald (som å bade i snøen)</p>	<p>Bli kjent med media som blader, film, data, teater</p>		
<p>Historiske endringer i lokalmiljøet og samfunnet</p>			<p>Lukt; god/vond, lukt i naturen, matlukt</p>	<p>Smak; sur, søt, salt, eplemak osv.</p>		
<p>Samer; sagn, fortellinger og andre forhold ved kulturen</p>			<p>Tid; dag, natt, morgen, kveld, årstider,</p>	<p>Forandring; i form, farge, stilling, årstid.</p>		
<p>Demokrati</p>			<p>Fart/hastighet; rask, sen, før, etter først, sist. Verdi; pengeverdi, rette/gale vurderinger.</p>			

Om kvalitet:

Vi dokumenterer, evaluerer og veileder for videre planlegging av mål og arbeidsmåter. Dette gir grunnlag for utvikling av barnehagen som virksomhet. Dokumentasjonen gir grunnlag for refleksjon over egen praksis. Metoden vi bruker er bl. annet veiledningssekvenser i fellesskap og praksisfortellinger.

I vurderingsarbeidet tar vi for oss mål, innhold, foreldresamarbeid, personalsamarbeid, kompetanseheving, personalets individuelle arbeidsmål. Vi gjennomfører brukerundersøkelse både for ansatte og foresatte. Barna får selv fortelle hvordan de har det i barnehagen i forbindelse med foreldresamtalene hvert halvår.

Enkeltbarnet blir vurdert ut fra normalutvikling. Foreldre ber oss av og til om vi kan foreta spesielle observasjoner i forhold til områder de kan være usikre på. Dersom vi i barnehagen eller foreldrene observerer avvik i forhold til normalutvikling, så blir vi enige om videre tiltak.

Hvert barn har sin mappe med observasjonsskjemaer som vi bruker i foreldresamtaler, på lik linje med at alle ansatte har sin mappe. I barnehagen gjør vi en TRAS-kartlegging (<http://www.statped.no/tras>) se link for mer informasjon vedr. TRAS) Dette gir føringer for videre planlegging og informasjon videre til skolen når det er aktuelt. I tillegg så har alle barna hver sin perm der personalet samler minner og dokumenterer barnehagehverdagen. Vi tar mange bilder av barna. Disse bruker vi til å gjenkall opplevelser og de er til hjelp i evalueringsarbeidet.

Personalet i barnehagen jobber hele tiden med å utvikle best mulig kvalitet for alle i barnehagen. Voksenrollen sett i lys av samspill og engasjement sammen med barna er noe vi jobber særskilt med. Vi tar utgangspunkt i st. melding nr. 41 "Kvalitet i barnehagen"

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2008-2009/stmeld-nr-41-2008-2009-.html?id=563868>

Om mål i det pedagogiske arbeidet:

MÅL	HVORDAN	METODE
1. NÆRT SAMARBEID MELLOM BARNEHAGEN OG HJEMMENE	<p>ÅPEN DIALOG BEGGE VEIER OM FORHOLD VEDRØRENDE BARNET</p> <p>DAGLIG KONTAKT</p> <p>NYFORELDRESAMTALE</p> <p>FORELDRESAMTALER HVERT ½ ÅR</p> <p>FORELDREMØTER</p> <p>SAMARBEIDSUTVALG</p> <p>KONTAKTPERSON VED OPPSTART I BARNEHAGEN</p>	<p>VEILEDNING</p> <p>DE UTROLIGE ÅRENE</p>
2. VI SKAL HA EN ANERKJENNENDE VÆREMÅTE	<p>VÆRE LYDHØR I FORHOLD TIL ENKELTBARNET OG HVA DET SIER</p> <p>KOMPETANSEHEVING</p> <p>VISE EMPATI OG RESPEKT FOR ENKELTINDIVIDET</p>	<p>KOMMUNIKASJON; VERBAL ELLER NON-VERBAL</p> <p>WEBSTER STRATTON VEILEDNING</p> <p>VÆRE NÆRT BARNET</p> <p>VÆRE TILGJENGELIG VOKSEN</p>
3. SATSNING PÅ TIDLIG INTERVENSJON	<p>FANGE OPP AVVIK I FORHOLD TIL NORMALUTVIKLING</p> <p>VURDERE SAMSPILL</p>	<p>TRAS-KARTLEGGING</p> <p>UFORMELL OBSERVASJON AV ENKELTBARN OG GRUPPE</p> <p>CIRCLE OF SECURITY</p>

MÅL	HVORDAN	METODE
	INFORMERE OG VEILEDE FORELDRE I FORHOLD TIL HJELPEINSTANSER	
4. BARNA SKAL HA RETT TIL MEDVIRKNING	BEKREFTE BARNAS ØNSKER FORKLARE DERSOM NOE IKKE ER GJENNOMFØRBART ELLER HVORFOR VI KAN GJØRE SLIK	BARNESAMTALER DIALOG MED ENKELTBARNET OG GRUPPER AV BARN OBSERVASJON
5. VI SKAL BEHANDLE BARNA OG ANDRE RUNDT OSS MED RESPEKT, TILTRO OG TILLIT	OPPFØRE OSS TIL BARN SLIK VI OPPFØRER OSS TIL ANDRE RUNDT OSS	OBSERVASJON VEILEDNING I FORHOLD TIL EGEN ROLLE TRENING I REFLEKSJON
6. VOKSNE SKAL HA EN AKTIV ROLLE SAMMEN MED BARNA	VÆRE DELTAKENDE I LEK INNE OG UTE	LEKEGRUPPER DIALOG MED BARNA OM DET DE ER OPPTATTE AV VEILEDNING OBSERVASJON CIRCLE OF SECURITY
7. BARNA SKAL LÆRE SEG Å FORHOLDE SEG TIL ANDRE PÅ EN HENSIKTMESSIG MÅTE ØKT SOSIAL KOMPETANSE	VISE AT EN BRYR SEG OM HVERANDRE OG TRØSTER HVERANDRE HJELPER HVERANDRE OG GLEDER SEG PÅ ANDRE SINE VEGNE (PROSOSIAL ADFERD)	VÆRE EN GOD VOKSENMODELL, ET GODT FORBILDE SPEILE BARNA I SITUASJONER DER DET ER MULIG

MÅL	HVORDAN	METODE
	<p>LÆRER SEG Å KOMME FRAM TIL EGNE LØSNINGER</p> <p>GODA TRØST OG UNSKYLDNINGER FRA ANDRE (SELVKONTROLL)</p> <p>TØRRE Å SNAKKE I SAMLINGSSTUND</p> <p>SPØRRE OM Å FÅ VÆRE MED I LEK</p> <p>SELVHEVDELSE</p> <p>KUNNE LEKESIGNALER OG SPILLEREGLER I LEK</p>	<p>VÆRE DELTAKENDE I LEK, SOM VOKSEN OG VÆRE PÅDRIVER I LEKEN DER DET ER NØDVENDIG</p> <p>LEKEGRUPPER</p> <p>TEMAARBEID</p> <p>VEILEDNING</p>
<p>8. VI SKAL SLÅ HARDT NED PÅ ERTING OG MOBBING</p>	<p>BRUKE BARNEHAGENS RUTINER VEDR. SLIK ADFERD (JFR. MANIFEST MOT MOBBING)</p>	<p>SAMTALER</p> <p>SPEILING</p> <p>SAMARBEID MED HJEMMET</p>
<p>9. VI SKAL VERDSETTE LEKENS EGENVERDI</p>	<p>ALLE LÆRINGSAKTIVITETER I BARNEHAGEN SKAL BYGGE PÅ LEK</p> <p>GI TID OG ROM TIL LEK</p> <p>VERNE OM GOD LEK</p> <p>LEGG TIL RETTE FOR GODE LEKESITUASJONER</p>	<p>FRILEK</p> <p>VÆRE EN LEKEN VOKSEN</p> <p>LEKEGRUPPER</p>

MÅL	HVORDAN	METODE
	VÆRE BEVIST I VALG AV LEKEMATERIELL OG UTFORMING AV DET FYSISKE LEKEMILJØET	
10. BARNA SKAL FÅ JOBBE MED PROSJEKT	TA FOR OSS TEMA SOM VI JOBBER MED OVER TID. EKS. FUGLER, TRÆR, TRAKTORER, JULEHØYTIDEN BARN OG VOKSNE UNDRES SAMMEN	BRUKER IKT-HJELPEMIDLER SKAFFER FAKTAOPPLYSNINGER OBSERVERER FENOMEN FORMER I LEIRE, MALER FOR Å UTTRYKKE INNTRYKKENE
11. BARNEHAGEN SKAL SAMARBEIDE MED SKOLEN VEDR. OVERGANG FOR SKOLESTARTERNE	UTVEKSLE PLANER FOR SKOLEGRUPPE OG 1. KLASSE BESØK PÅ SKOLEN OG BESØK FRA SKOLEN REGELMESSIGE MØTER FØLGE RUTINER VEDR. OVERGANG INFORMASJONSUTVEKSLING FØLGE RUTINER VEDR. OVERGANG, BARN MED SPESIELLE BEHOV	SAMTALE VEILEDNING
12. DOKUMENTASJON	TEKSTSKAPING BILDETAKING	VEILEDNING I GRUPPE EVALUERING AV PERIODEN

	DISKUSJONER RUNDT HENDELSER PERMENE TIL BARNA REFERAT FRA MØTER	EVALUERING AV ENKELTBARN JFR. PLAN FOR EVALUERINGSARBEIDET BRUK AV IKT- HJELPEMIDLER
13. BARNEHAGEN SKAL LEGGE TIL RETTE FOR UTVIKLING FOR ANSATTE	GJENNOM VEILEDNING KURSVIRKSOMHET	GRUPPEVEILEDNING DE UTROLIGE ÅRENE
14. LEKEMATERIELL SKAL VÆRE HENSIKTMESSIG OG AV GOD KVALITET	STYRER GJØR ALLE INNKJØP ETTER DIALOG MED DE ØVRIGE ANSATTE	
15. BARNA SKAL FÅ INNBLIKK I BRUK AV LÆRINGSSTRATEGIER	VED TEMAARBEID FOR EKSEMPEL	BRUKER TANKEKART TEKSTSKAPING
16. ÅRSPLANEN SKAL HA EN OVERSIKTLIG ÅRSOVERSIKT OVER TEMAER OG AKTIVITETER FOR BARNEHAGEÅRET	UTARBEIDES AV DE TO AVDELINGENE SAMMEN	
17. ÅRSPLANEN SKAL INNEHOLDE EN PROGRESJONSPLAN FOR FAGOMRÅDENE SOM ER ANGITT I RAMMEPLANEN	VI SKAL SIKRE PROGRESJON I TEMAARBEIDET I FORHOLD TIL FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN	
18. BARNEHAGEN SKAL DOKUMENTERE ENKELTBARNETS UTVIKLING		TRAS-KARTLEGGING OBSERVASJONER FORMELLE OG UFORMELLE
19. BARNEHAGEN SKAL HA ET SAMARBEIDSUTVALG	AVHOLDER MINST TO MØTER I HALVÅRET SLIK AT FORELDRENE KAN HOLDE SEG OPPDATERT I FORHOLD TIL AKTUELLE SAKER	FORELDRENE VELGER SEG TO REPRESENTANTER OG ANSATTE VELGER SEG TO

20. BARNEHAGEN SKAL HA EN PLAN FOR EVALUERINGSARBEIDET		SKJEMATISK FRAMSTILLING PLANEN ER VEDLAGT ÅRSPLANEN
--	--	--

Om vurderingsarbeidet:

HVA VURDERES	HENSIKT	HVEM VURDERER	METODE	NÅR
DAGLIG AKTIVITET	REFLEKSJON MEDVIRKNING	BARN FORELDRE ANSATTE	BARNESAMTALER OBSERVASJONER FORELDRESAMTALER AVDELINGSMØTER	KONTINUERLIG TO GANGER PR. ÅR EN GANG PR. MND
PERIODEPLANER OG GJENNOMFØRING	GRUNNLAGFOR VIDERE ARBEID REFLEKSJON	BARN FORELDRE ANSATTE	VURDERE MÅLOPPNÅELSE TILBAKEMELDINGER EVALUERING	KONTINUERLIG HVER MND
ÅRSPLAN	REFLEKSJON UTVIKLING MEDVIRKNING	FORELDRE ANSATTE BARNEHAGEEIER	MUNTLLIG SKRIFTLIG	SAMARBEIDSUTVALG KONTINUERLIG HALVÅRLIG
INFORMASJON		FORELDRE ANSATTE	SAMME	SAMME

HVA VURDERES	HENSIKT	HVEM VURDERER	METODE	NÅR
PERSONALSAMARBEID	OPTIMALT SAMARBEID	SAMME	SAMME	SAMME
FORELDRESAMARBEID	JFR. LOV MEDVIRKNING	SAMME	FORELDREMØTER FORELDRESAMTALER DAGLIG KONTAKT	FORELDREMØTER KONTINUERLIG
BARN MEDVIRKNING	JFR. LOV	BARN ANSATTE	BARNESAMTALER OBSERVASJONER KARTLEGGING	DAGLIG HALVÅRLIG
LEDELSE	REFLEKSJON UTVIKLING	ANSATTE	MEDARBEIDERSAMT. MEDARBEIDER UNDERSØKELSER	ÅRLIG HVERT ANNET ÅR
PERSONALET'S KOMPETANSE	SIKRE OPPDATERT KOMPETANSE	STYRER EGENVURDERING	KARTLEGGING KOMPETANSEPLAN	ÅRLIG I MEDARB. SAMT.
BRUKERTILFREDSHET	FORNØYDE BRUKERE	FORELDRE BARN	BRUKER- UNDERSØKELSE FORELDRESAMTALER DAGLIG KONTAKT	HVERT ANDRE ÅR HALVÅRLIG
PSYKOSOSIALT ARBEIDSMILJØ	OPTIMALT ARBEIDSMILJØ	PERSONALET	MEDARB. UNDERSØKELSE	HVERT ANDRE ÅR

HVA VURDERES	HENSIKT	HVEM VURDERER	METODE	NÅR
DRIFT	PÅPEKE AVVIK	BHG. ANSVARLIG	TILSYNSBESØK	? PLUTSELIG

Om trafikkopdragelse:

Vi vil gi barna gode holdninger til og i trafikken. Det er viktig at vi voksne er gode rollemodeller enten en er ansatt, søsken, besteforeldre eller foreldre. Vi tror at trafikkopdragelse i barnehagen har ringvirkninger for resten av livet og kaller det livslang læring. Trafikkvennen vår heter Tarkus og er ei hånddukke i et trafikkopplegg som er utarbeidet av Trygg Trafikk.

Om kosthold og helse:

I barnehagen er vi opptatte av å presentere barna for et sunt og variert kosthold. I barnehagen får en variert mat i og med vi har smøremåltider, matpakkemåltider og varmmåltider. Vi forholder oss til departementet sine retningslinjer for servering av mat i barnehager. Les gjerne mer om dette på: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/tema/ernaring-og-mattrygghet/mat-og-maltider-i-barnehagen.html?id=481277>

Vi er en 5-om dagen barnehage. Det betyr at vi serverer oppkuttet frukt og grønnsaker som en del av måltidene. Vi praktiserer gjerne fruktfest når det er barnebursdag.

Fysisk aktivitet er et viktig fokusområde sett opp imot barns helse. Utelek og turer er viktig i hverdagen. Vi har som mål at barna skal tilbringe like mye tid utendørs som innendørs. Alle aktiviteter vi gjør inne kan vi gjøre ute! Utegruppa har større fokus på uteliv i og med de er på toppturer og andre heldagsturer.

Om likestilling:

Kjønn og likestilling handler om hvilke muligheter og begrensninger vi gir barn og voksne ut fra om de er gutt eller jente, mann eller dame. Vi skal være en motvekt til det kjønnete samfunnet, der media har stor påvirkningskraft. Likestilling handler om respekt for menneskeverdet og retten til å være forskjellig. Vi vil at både gutter og jenter skal få like muligheter og bli presentert for aktiviteter uavhengig av kjønn. utfordringer må tilpasses hvert enkelt individ uavhengig av kjønn, men avhengig av at du er den du er.

Om HMS-arbeid i barnehagen:

Barnehagen har egen HMS årsplan som skal sikre rutinesjekker vedr. brann, trivsel, sjekk på uteplassen og lignende. HMS-planen er gjeldende for kalenderåret og er en plan for barnehagen sett opp mot HMS-arbeidet for Innherred Samkommunes overordnede plan. HMS-planen rapporteres hvert år.

Om Grønt-flagg sertifisering:

Grønt-flagg er en internasjonal sertifiseringsordning for skoler og barnehager som ønsker å jobbe systematisk og kontinuerlig med miljøprosjekter. Programmet har som mål å fremme bærekraftig utvikling gjennom miljøundervisning i barnehager,

skoler og videregående skoler. Grønt flagg er et pedagogisk virkemiddel i miljøoppdragelsen. Feen orge samarbeider med Kunnskapsdepartementet, Nettverk for miljølære i skolen og Miljøverndepartementet. Les mer her:

<http://www.energirad-innlandet.no/barn-a-unge/ideer-til-aktiviteter/142-gront-flagg-sertifisering-av-skoler-og-barnehager>

